

Resultaten van de vragenlijst over de Rattenmonitor: goed dat hij er is, maar hij kan worden verbeterd

Begin 2022 is een vragenlijst rondgestuurd over de Rattenmonitor naar deelnemers en niet-deelnemers. In dit artikel geven we een overzicht van de belangrijkste resultaten en conclusies uit de vragenlijst.

Opgesteld door de werkgroep [Monitoring van het programma IPM knaagdierbeheersing](#)¹
Datum: September 2022

Doel van de vragenlijst

De Rattenmonitor is een interactieve website (webapp) waarop plaagdierbeheersers meldingen van rattenoverlast kunnen doorgeven. Het doel van de Rattenmonitor is om meer inzicht te krijgen in de ontwikkelingen van rattenpopulaties in Nederland. De Rattenmonitor is september 2019 gestart. We wilden graag weten wat plaagdierbeheersers van de Rattenmonitor vinden. Waarom nemen ze (niet) deel? Wat kan er beter?

Wie heeft de vragenlijst ingevuld?

We hebben begin 2022 een vragenlijst uitgestuurd naar bijna 200 deelnemers van de Rattenmonitor. Daarnaast is aan leden van KAD, NVPB en PLA..N gevraagd of ze de vragenlijst wilden invullen. 207 mensen begonnen aan de vragenlijst, waarvan 115 de vragenlijst hebben afgemaakt. Het aantal mensen dat de vragenlijst heeft ingevuld) kan daarom per vraag verschillen. Ook waren sommige vragen afhankelijk van antwoorden op voorgaande vragen. Een aantal mensen gaf aan op kantoor te werken en alleen de meldingen door te geven, waardoor niet alle vragen goed te beantwoorden waren.

Gebruik

Meer dan de helft (55%, 102/184) van de mensen is bekend met de Rattenmonitor. Zij weten bijna allemaal (92%, 89/97) wat het doel is van de Rattenmonitor: het verzamelen van gegevens over rattenoverlast in Nederland. Bijna de helft (43%, 41/95) doet mee met de Rattenmonitor, of heeft meegedaan (3/95).

Van de groep die meedoet aan de Rattenmonitor, heeft ruim de helft (64%, 28/44) zich meer dan een jaar geleden aangemeld. Ongeveer 34% (14/41) van de mensen heeft zich wel aangemeld, maar maakt geen meldingen. Bijna de helft (49%, 20/41) maakt enkele keren per maand een melding. Dit kunnen dan wel meerdere keren tegelijk zijn. Een kleiner deel (7% , 3/41) maakt (bijna) dagelijks of enkele keren per week (10%, 4/41) een melding.

Redenen om mee te doen

Bij de huidige deelnemers en bij mensen die (nog) niet meedoen, zijn er twee belangrijke redenen om mee te doen aan de Rattenmonitor. Dat is dat we een op feiten

---

¹ Deelnemers: Miriam Maas (RIVM, voorzitter), Inge Krijger (KAD), Joan Schouten (NVPB), Henk Hortensius (PLA...N), Sara Burt (Universiteit Utrecht), Marleen Verboeket (Gemeente Leudal), Huub Verlinden (Gemeente Leudal), Johan van Rooij (Van Eck bedrijfshygiëne), Herman Litjens (LTO), Ingrid van den Broek (Ministerie van VWS)

gebaseerd beleid maken, én dat er duidelijk gemaakt kan worden dat er in Nederland sprake is van een rattenprobleem. Twee mensen die bij de gemeente werken, schreven als gemeente met lege handen te staan en soms zelf geen goed overzicht te hebben van probleemlocaties.

De meerwaarde voor een bedrijf om mee te doen wordt door bijna de helft (44%, 12/27) niet gezien. Andere mensen zien als voordeel o.a. het inzicht krijgen in overlast (26%, 7/27), mogelijkheid om effectiviteit aanpak te beoordelen (11%, 3/27) en ook als onderdeel van professionaliteit (4%, 1/27)

Redenen om niet deel te nemen

Ongeveer de helft van de mensen die niet meedoen (51%, 22/43), ziet geen meerwaarde voor het bedrijf of de medewerkers en vindt het te veel tijd kosten om te melden (40%, 17/43). Minder vaak werden de angst voor concurrentie of het niet willen delen van klantgegevens genoemd. Een enkeling vond het technisch te lastig of had problemen met het RIVM als databeheerder.

Gebruik van de app

41 deelnemers hebben het gebruik van de app beoordeeld op een schaal van 1 tot 10. De gemiddelde scores van het aanmelden bij de app (6.3) en het maken van een melding (6.4) waren iets positiever dan het terugkijken van de meldingen (5.9) en de resultatenkaart (5.8). Drie plaagdierbeheersers scoorden de verschillende onderdelen (van aanmeldprocedure tot resultatenkaart) allemaal laag tot zeer laag. Bijna de helft (48%, 39/82) van de mensen gebruikt de resultatenkaart (nog) niet of een paar keer per jaar (45%, 37/82). Enkele plaagdierbeheersers gebruiken de kaart iedere week (2%, 2/82) of een paar keer maand (5%, 4/82).

Nut van de Rattenmonitor

Het merendeel van de mensen, van zowel de mensen die de Rattenmonitor gebruiken, als die er niet bekend mee waren, vindt het goed dat de Rattenmonitor bestaat (79%, 103/130). Ook heeft men vertrouwen dat met de data inzicht wordt verkregen in de ontwikkelingen van rattenpopulaties (75%, 98/130). Maar het vertrouwen in dat de data nuttig gebruikt worden, is iets minder groot (58%, 76/130).

Waar kan de Rattenmonitor nog meer voor worden gebruikt?

Er werd ook gevraagd naar mogelijke andere doeleneinden waarvoor de Rattenmonitor gebruikt zou kunnen worden. Dit konden negatieve of positieve doeleinden zijn. Door 8 mensen werd het risico op verkeerde uitleg van de resultaten genoemd, bijvoorbeeld als er niet gemeld wordt, dat het lijkt op de kaart alsof er geen plaag is. Of als iemand juist goed registreert, een wijk juist heel veel overlast lijkt te hebben. Dit kan tot onterechte negatieve publiciteit leiden, of zelfs tot waardevermindering van huizen. Ook noemden 7 mensen dat ze bang waren dat regelgeving over biocide-gebruik strenger zou worden. Concurrentie/acquisitie op basis van de resultaten werd 6 keer genoemd. Ook waren drie mensen bezorgd over de privacy en drie anderen dat de politiek de resultaten zou gebruiken, bv door wijken aan te wijzen als overlastwijken.

Er werden ook verschillende positieve punten genoemd. 21 mensen noemden het krijgen van kennis die gebruikt kan worden om burgers, gemeentes en bedrijven te informeren. De nieuwe kennis kan bijvoorbeeld ook worden gebruikt voor onderzoek naar resistentie tegen rodenticiden, of in de opleiding tot bestrijdingstechnicus. Verder werd ook vaak "beleid" genoemd in de antwoorden: bewijzen of het beleid effectief is, of het geven van nieuwe kennis voor nieuw beleid. Dit geldt zowel voor een gemeente als de individuele plaagdierbeheerser, die een bestrijding op locatie kan bepalen of evalueren. Mensen noemden dan ook vaak het belang van een goede, gezamenlijke aanpak. Daarnaast opperden twee mensen dat de Rattenmonitor kan worden uitgebreid naar andere diersoorten. Twee mensen zagen de Rattenmonitor als een mogelijke onderbouwing voor bv een ontheffingsaanvraag.

Wat kan er beter aan de Rattenmonitor?

Op de vraag wat men graag zou verbeteren aan de Rattenmonitor, komen heel verschillende antwoorden. De meeste deelnemers weten (of noemen) geen verbeterpunten (19/57) en 12 keer is het verbeterpunt "de bekendheid vergroten" (12/57). Het bedrijfsleven weet niet (goed genoeg) over de Rattenmonitor, vindt 84% (106/126). De opdrachtgevers kennen ook vaak de Rattenmonitor niet (88%, 111/126). 14% (14/101) geeft aan dat een reden zou zijn om deel te nemen, als de opdrachtgever/klant dat van ze vraagt.

Enkele plaagdierbeheersers willen de Rattenmonitor gebruiken voor voorlichting over preventieve maatregelen en over onze houding ten opzichte van ratten. Een paar gebruikers schrijven dat het melden makkelijker moet worden gemaakt, waarbij ze soms voorbeelden geven. Meerdere keren komt de vraag of een bedrijf/kantoor grotere aantallen meldingen in 1 keer te kan doen. Sommige mensen willen iets anders dan andere: de een wil een gedetailleerdere kaart zodat knelpunten duidelijk worden, een ander wil juist een kaart op woonplaatsniveau vanwege de privacy. Enkele keren wordt gedwongen deelname van gemeentes genoemd, maar een ander wil dit juist niet. Ook denken mensen verschillend over deelname aan en gebruik van de Rattenmonitor door burgers.

Overig

Er worden nog verschillende tips gegeven en opmerkingen gemaakt. Zo wordt geschreven dat als data niet wordt bijgehouden, je uitgaat van oude data. In de Rattenmonitor gebeurt dat echter niet omdat de doorlooptijd wordt ingevuld, waardoor een melding automatisch van de kaart wordt gehaald. Wel wordt terecht opgemerkt dat er voldoende data nodig is voor een betrouwbaar beeld.

Een ander noemt dat het nog meer papierwerk is voor de plaagdierbeheerser en dat het beroep al voldoende theoretisch is. Enkele mensen maken zich zorgen over mogelijke beperkingen in het gebruik van rodenticiden en zijn bang dat de Rattenmonitor hieraan meehelpt. Een paar mensen vinden dat "de overheid" beter aandacht kan geven aan andere onderwerpen, bijvoorbeeld het bekendmaken van het vak van plaagdierbeheersers. Dit hoeft niet te botsen: goede voorlichting over (de omgang met) ratten hoeft niet te betekenen dat inzicht in de ontwikkelen van rattenpopulaties in Nederland niet nuttig is. Een enkeling noemt dat de zoogdierenatlas al informatie verzamelt over voorkomen van ratten, maar helaas kunnen daarmee geen goede populatietrends worden gemaakt.

Wat gaan we met de resultaten doen?

Het merendeel van de mensen vindt dat de Rattenmonitor extra waarde heeft en vind het goed dat deze bestaat. Toch doet maar bijna de helft mee en nog minder mensen melden regelmatig. Daar zijn verschillende redenen voor die in de vragenlijst naar voren zijn gekomen. Hiermee gaat de werkgroep Rattenmonitor aan de slag. Zo gaan we bijvoorbeeld de vragenlijst korter maken en de bekendheid vergroten bij plaagdierbeheersers en opdrachtgevers. We hopen als werkgroep de Rattenmonitor zo aan te kunnen passen, dat meer mensen meedoen en meldingen maken. Want hoe meer plaagdierbeheersers meedoen aan de Rattenmonitor, hoe beter en betrouwbaarder het overzicht.

Kijk op www.rattenmonitor.nl voor meer informatie over de Rattenmonitor of om deel te nemen.